

Sygn. akt I PK 27/14

POSTANOWIENIE

Dnia 21 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa T. W.

przeciwko S. w Ł.

o odszkodowanie za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 maja 2014 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ł.

z dnia 1 października 2013 r., sygn. akt VII Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwana – S. w Ł. - wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ł. z dnia 1 października 2013 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego: art. 101³ k.p. w związku z art. 77 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez ich niezastosowanie a polegające na przyjęciu, że jeśli pisemna umowa nie wskazywała formy, w jakiej może nastąpić jej zmiana, oznacza to, iż strona może wprowadzać do niej zmiany w formie ustnej, w szczególności jednostronnie, choć przepis ten wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności, co odnosi się nie tylko do umowy pierwotnej, lecz również do wszystkich jej zmian - i przez to błędną ocenę, że, pomimo iż umowę o zakazie konkurencji zawarto w formie pisemnej, to zmiany w tej umowie (wypowiedzenie, rozwiązanie), nie muszą nastąpić w formie pisemnej; art. 101¹ k.p., przez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu, iż praca w

podmiocie konkurencyjnym, w tym przekazywanie wiedzy oraz umiejętności zawodowych w ramach świadczenia pracy w podmiocie konkurencyjnym nie jest naruszeniem umowy o zakazie konkurencji; art. 65 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez ich niewłaściwe zastosowanie prowadzące do błędnego ustalenia, że strony zamierzały zgodnie wprowadzić z pominięciem rygoru dokonania zmiany w umowie o zakazie konkurencji na piśmie i wprowadziły zmiany zezwalające pozwanym wykonywać pracę na rzecz podmiotu konkurencyjnego; art. 30 § 4 k.p., przez błędną jego interpretację, polegającą na przyjęciu, iż naruszono formę wypowiedzenia, w szczególności przez niedostateczne wskazanie konkretnych jego przyczyn, choć wskazana przyczyna wypowiedzenia była prawdziwa, konkretna i wyłączna, a także naruszenie przepisów postępowania: art. 382 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 316 § 1 k.p.c., przez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i zmianę dokonanych prawidłowo ustaleń przez sąd pierwszej instancji, a co za tym idzie naruszenie przez sąd drugiej instancji zasad logicznego wnioskowania i swobodnej oceny dowodów.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a dotyczące rozstrzygnięcia czy umowa zawarta na piśmie pomiędzy pracodawcą a pracownikiem o zakazie świadczenia pracy w ramach stosunku pracy lub na innej podstawie na rzecz podmiotu prowadzącego taką działalność (zakaz konkurencji), choćby nie określała zakresu terytorialnego, dla dokonania w niej zmian wymaga bezwzględnie formy pisemnej, a nadto czy wykorzystywanie przez podmiot konkurencyjny wiedzy i umiejętności nabytych wcześniej przez pracownika podmiotu, którego interes został naruszony, nie stanowi również naruszenia zakazu wynikającego z umowy o zakazie konkurencji”.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż sąd drugiej instancji dokonując zmiany ustaleń sądu pierwszej instancji, nie zrealizował ustawowego obowiązku wynikającego z art. 382 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 316 § 1 k.p.c. Dopuszczalne jest, bowiem przez pryzmat art. 382 k.p.c. wyjaśnianie w postępowaniu kasacyjnym czy sąd drugiej instancji nie pominął części zebranego

materiału i czy uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. W ocenie skarżącego taka sytuacja miała miejsce w sprawie niniejszej - sąd drugiej instancji nie dokonał należytego rozważenia wszystkich istotnych okoliczności sprawy i dowodów, co miało istotny wpływ na wynik sprawy. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący podnosi, że nie wyeliminowanie zaskarżonego wyroku z obrotu prawnego powoduje, że w obrocie tym funkcjonować będzie orzeczenie oparte na rozstrzygnięciu dokonanym z rażącym naruszeniem z art. 382 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 316 § 1 k.p.c.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Gdy idzie o przyjęcie skargi do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność, trzeba przypomnieć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego należy uznać, że wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r.,

I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616).

Sformułowane przez skarżącą zarzuty, które miałyby być rozważone przez pryzmat art. 382 k.p.c., dotyczą nienależytego rozważenia przez Sąd drugiej instancji wszystkich istotnych okoliczności sprawy i dowodów, a więc w istocie odnoszą się do ustaleń faktycznych i oceny dowodów dokonanych przez sądy *meriti*, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Przepis ten nie wskazuje konkretnych przepisów, których naruszenia nie można skutecznie zarzucić w skardze kasacyjnej. W orzecnictwie Sądu Najwyższego przyjęto jednak, że ze względu na omawianą regulację nie można skargi kasacyjnej oprzeć na zarzucie naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. określającego zasadę swobodnej oceny dowodów, według której sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Przepis ten dotyczy bezpośrednio oceny dowodów, co należy do sądów *meriti* i nie jest objęte kontrolą kasacyjną (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 listopada 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 76; z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, LEX nr 230204; z dnia 29 marca 2007 r., II PK 231/06, OSNP 2008 nr 9-10, poz. 124; z dnia 8 maja 2008 r., V CSK 579/07, LEX nr 393889; z dnia 16 listopada 2012 r., III CSK 73/12, LEX nr 1293965). Tym samym argumentacja skarżącej nie uzasadnia powołania art. 382 k.p.c., gdyż może być on naruszony wtedy, gdy sąd drugiej instancji, mimo przeprowadzonego przez siebie postępowania dowodowego, orzekł wyłącznie na podstawie materiału zgromadzonego przed sądem pierwszej instancji albo oparł swoje merytoryczne orzeczenie na własnym materiale, z pominięciem wyników postępowania dowodowego przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., III CSK 337/06, LEX nr 274217, z dnia 8 czerwca 2000 r., V CKN 1237/00, LEX nr 52389 z dnia 26 października 2000 r., II CKN 302/00, LEX nr 533919; z dnia 23 sierpnia 2001 r., II CKN 87/99, niepublikowany, z dnia 23 października 2007 r., II CSK 309/07, LEX nr 368455, z dnia 16 marca 1999 r., II UKN 520/98, OSNAPiUS 2000 nr 9, poz. 372, z dnia 14 kwietnia 1999 r., II UKN 559/98, OSNAPiUS 2000 nr 11, poz. 442 (notka), z dnia 19 grudnia 2000 r., II UKN 152/00, OSNAPiUS 2002 nr 16, poz. 393, z dnia 28

kwietnia 2005 r., I UK 229/04, niepublikowany). Natomiast takim „pominięciem” nie jest sprzeczna z oczekiwaniami strony ocena przeprowadzonych dowodów.

Gdy idzie natomiast o przyjęcie skargi do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, należy wskazać, że przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć jednocześnie charakter uniwersalny, przez co należy rozumieć, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., I CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11 i z dnia 23 grudnia 2008 r., IV CSK 454/08, niepubl.). Jednocześnie, chodzi o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną stanowiącą podstawę wydania zaskarżonego wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467). W sytuacji gdy sformułowane zagadnienie prawne, na tle poczynionych, wiążących Sąd Najwyższych ustaleń faktycznych, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, a nadto nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu – należy odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2012 r., IV CSK 140/12, LEX nr 1213577).

Przedmiotem niniejszej sprawy jest zasadność wypowiedzenia powodowi umowy o pracę (art. 45 § 1 k.p.) Sąd drugiej instancji, uznał, że było ono nieuzasadnione oraz naruszało zasady współżycia społecznego (art. 8 k.p.), gdyż, ogólnie rzecz ujmując, strona pozwana dozwalała i tolerowała wykonywanie przez ratowników medycznych pracy w konkurencyjnych podmiotach (a nawet czasem jej wymagała), następnie zaś, stojąc przed koniecznością redukcji zatrudnienia (brak zapotrzebowanie na pracę ratowników medycznych), wykorzystała to jako przyczynę rozwiązania z powodem stosunku pracy za wypowiedzeniem, powołując się na umowę o zakazie konkurencji. W tym aspekcie nie występuje w niniejszej

sprawie problem, czy zmiany do umowy o zakazie konkurencji wymagają bezwzględnie formy pisemnej (co zresztą jest oczywiste w świetle 101³ k.p.) ani też, czy wykorzystywanie przez podmiot konkurencyjny wiedzy i umiejętności nabytych wcześniej przez pracownika u pracodawcy, z którym wiązała go umowa o zakazie konkurencji stanowi naruszenie wynikającego z niej zakazu.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.